

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.II.10.764/2016/5.
A tanács tagjai: Dr. Stark Marianna a tanács elnöke
Dr. Bors Szilvia előadó bíró
Sipőczné dr. Tánczos Rita

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Kunecz Renáta ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Gyura Barbara ügyvéd

A per tárgya: elmaradt munkabér megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Szombathelyi Törvényszék 7.Mf.20.200/2016/5/I.

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:

Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.M.177/2015/11-I.

Rendelkező rész

A Kúria a Szombathelyi Törvényszék 7.Mf.20.200/2016/5/I. számú ítéletét - a perköltségre és illetékviselésre is kiterjedően - részben hatályon kívül helyezi, a Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.M.177/2015/11-I. számú ítéletét részben megváltoztatja, és a felperes keresetét - az elmaradt munkabérre vonatkozóan - elutasítja. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg az alperesnek 55.000 (ötvenötezer) forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

Az elsőfokú eljárásban felmerült 65.900 (hatvanötezer-kilencszáz) forint kereseti illetéket, a másodfokú eljárásban felmerült 87.900 (nyolcvanhétezer-kilencszáz) forint fellebbezési illetéket és a felülvizsgálati eljárásban felmerült 109.900 (százkilencezer-kilencszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

[1] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felperes

2004. szeptember 24. napjától állt munkaviszonyban - főállásban - az alperesnél táncpedagógus munkakörben. A felperes e munkaviszonyával párhuzamosan - alperes tudtával - 2007. év óta ... Intézménynél másodállásban állt munkaviszonyban heti pár órás munkaidőben. 2014. október hónaptól kezdődően a felperes és alperes igazgatója egyeztetést folytatott arról, hogy az alperes a felperest miként tudja továbbfoglalkoztatni arra tekintettel, hogy a felperes tanítványainak létszáma 2014. szeptember 1-jétől 0 főre csökkent. Ezen időszakról kezdődően a felperes korábbi másodállásában - 2014. szeptemberére visszamenő bejelentési hatállyal - a korábbi heti óraszám helyett 40 órás munkaviszonyban került foglalkoztatásra, melyről a felperes az alperest nem tájékoztatta. 2014. október hónaptól az alperes a felperesnek munkát nem biztosított és munkabért nem fizetett, míg a felperes az alperes részére munkát nem végzett, rendelkezésére nem állt. A felek között a munkaviszony az alperes 2015. május 29-én kelt és 2015. június 8-án közölt tájékoztatásával megszűnt.

- [2] A felperes két fizetési meghagyás kibocsátását kérte 2014. októberétől elmaradt munkabére megfizetése miatt. Az első fizetési meghagyás jogerőre emelkedése folytán az alperes a 2014. októbertől 2015. januárig terjedő időszakra a felperes részére elmaradt munkabért fizetett, míg a második fizetési meghagyás - az alperes ellentmondása folytán - perré alakult.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [3] A felperes módosított kereseti kérelmében 2015. február 1-jétől (ítélethozatalig) kérte elmaradt munkabére megfizetését perköltsége viselése mellett és annak megállapítását, hogy az alperes a munkaviszonyt jogellenesen szüntette meg, jogviszonya jelenleg is folyamatosan fennáll. Hivatkozott a munka törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban Mt.) 146.§ (1) bekezdésére, mely szerint az alperes részére munkát nem biztosított, ezért 2014. szeptemberétől az alapbér illeti meg és azt részére nem fizette meg az alperes. Kifejtette azt is, hogy a jogviszonyát nem kívánta megszüntetni, azt az alperes sem szüntette meg, ezért a munkaviszonya alperessel folyamatosan fennáll.
- [4] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, mind az elmaradt munkabér, mind a jogviszony fennállásának megállapítása körében. Kérte perköltsége megfizetését. Érvelése szerint a felperes 2014. szeptembertől heti 40 órás munkaviszonyban másik munkáltatónál végzett munkát, így nála fennálló munkavégzési kötelezettségének nem tett eleget, rendelkezésre nem állt, ezért az Mt. 42.§ (1) és az 55.§ (1) bekezdés alapján, valamint a 6.§ (4) bekezdés megsértése miatt a jogviszony már 2014. októberében megszűnt, ezért a felperes ezen időszakra követeléssel nem léphet fel vele szemben.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [5] A Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.M.177/2015/11-

I. számú ítéletével kötelezte az alperest a felperes részére 1.098.512 forint elmaradt munkabér megfizetésére, 23.122 forint perköltség viselése mellett. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

- [6] Ítéletének indokolása szerint a 2015. június 8-án közölt alperesi nyilatkozat a tartalma szerint a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó jognyilatkozatként értelmezhető, ezért a felek között a munkajogviszony eddig az időpontig állt fenn, s eddig illeték meg a feleket a jogviszonyból eredő jogok és kötelezettségek. A jogviszony alapján az alperest foglalkoztatási kötelezettség terhelte, ennek hiányában pedig a felperest az alapbér megillette, míg ezt meghaladó időszakra a keresetet elutasította.
- [7] Az elsőfokú bíróság a 2015. május 29-én kelt alperesi intézkedés jogellenességének és a munkaviszony fennállásának megállapítása iránt előterjesztett keresetét is elutasította tekintettel arra, hogy a Pp. 123.§ -ában meghatározott feltételek hiányában megállapítási kereset előterjesztésének nem volt helye.
- [8] Az alperes fellebbezése és felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljárt Szombathelyi Törvényszék 7.Mf.20.200/2016/5/I. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbeezett rendelkezését helybenhagyta, míg nem fellebbezett rendelkezését nem érintette és kötelezte alperest 27.400 forint perköltség megfizetésre. Rögzítette, hogy a felek között létrejött munkaviszonyra tekintettel az alperest a peridőszakban foglalkoztatási kötelezettség terhelte, azonban a felperes részére munkát nem tudott biztosítani, így a felperest ezen időszakra az alapbérnek megfelelő munkabér illette meg.
- [9] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet elmaradt munkabérre vonatkozó fizetési kötelezettségének megváltoztatását kérte, azonban az elsőfokú ítélet munkaviszony megszüntetés jogellenességének megállapítása iránti keresetet elutasító rendelkezését nem támadta, így az - fellebbezés hiányában - jogerőre emelkedett. A felperes csatlakozó fellebbezésében annak megállapítását kérte, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg munkaviszonyát. Tekintettel arra, hogy a felperes csatlakozó fellebbezése jogerős ítéleti rendelkezés megváltoztatására irányult, előterjesztésének nem volt helye, azt a törvényszék elutasította és érdemben nem vizsgálta.

A felülvizsgálati kérelem, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

- [10] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet „megváltoztatását” kérte és annak megállapítását, hogy az alperes 2015. május 29. napján kelt intézkedése jogellenes és a munkaviszonya az alperesnél 2004. szeptember hó 22. napjától kezdődően folyamatosan fennáll. Kérte perköltsége megfizetését. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a 4/2013 (IX.23.) KMK vélemény 3., 4. és 7. pontjában foglaltakat, valamint az Mt. 6.§. (2) bekezdését. A felperes álláspontja szerint a munkavállaló

magatartása akkor minősül a munkaviszony megszüntetésének, amikor a munkáltató az eset összes körülményei alapján az Mt. 6.§. (2) bekezdését alkalmazva megállapítja a munkaviszony felszámolásának napját. A felülvizsgálati kérelem érvelése szerint megállapítási kereset előterjesztésének helye volt. A 4/2013 (IX.23.) KMK vélemény 3. pontjában foglaltak alapján nem zárható ki a jogellenességhez kapcsolódó, keresetlevélben nem érvényesített igény elévülési időn belüli érvényesítése.

[11] Az alperes a felperes felülvizsgálati kérelmének elutasítást kérte arra figyelemmel, hogy a Pp. 123.§ szerint nincs helye megállapítási keresetnek. Csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte, perköltsége viselése mellett. Érvelése szerint a jogerős ítélet sérti az Mt. 51.§ (1), 52.§ (1), 6.§ (4) bekezdéseiben foglaltakat, valamint ellentétes a Ptk. 1:4.§ (2) bekezdésével. Hivatkozott arra, hogy természetes követelmény a munkavállaló felé a vonatkozó szabályok, utasítások, kialakult szokás szerinti munkavégzési és együttműködési kötelezettség. A felperes - tudta és hozzájárulása nélkül - 2014. szeptember 1-jétől heti 40 órás munkaviszonyban dolgozott ... Intézménynél. 2014. október hónaptól pedig semmiféle munkát nem látott el eredeti munkahelyén, a felperes tanítványainak létszáma 0 főre csökkent. A felperes a kialakult helyzetet maga idézte elő, saját maga lehetetlennítette el a munkavégzését, mert tanítványokat nem toborzott. Ezt követően jogait visszaélő módon gyakorolva járt el, állásidőre járó munkabért követelve, holott a Ptk. 1:4.§ (2) bekezdése alapján saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki nem hivatkozhat. Hivatkozott arra is, hogy az első- és másodfokú bíróság nem vette figyelembe a felperes felróhatóságát, azt hogy a felperes ráutaló magatartással szüntette meg jogviszonyát, munkavégzési kötelezettségnek nem tett eleget, új jogviszonyt létesített.

[12] A felperes a csatlakozó felülvizsgálati kérelem elutasítását kérte perköltség megállapítása mellett. Álláspontja szerint az alperes köteles a munkaszerződésben foglaltak szerinti foglalkoztatásra, mely kötelezettségnek 2014. szeptemberétől bizonyítottan nem tett eleget. Az alperes a jogviszonyt nem szüntette meg, de utasítást munkavégzésre nem adott, a munkavégzés alapvető feltételeit nem biztosította, munkaidejét nem osztotta be. Ő nem volt jogosult tanítványokat toborozni, ugyanakkor az alperes nem kötött megállapodásokat a 2014/2015-ös tanévre intézményekkel táncoktatás folytatása céljából. Hivatkozott továbbá arra is, hogy 2014. szeptember 1-je előtt is több munkáltatónál végzett táncoktatási tevékenységet, melyek nem akadályozták az alperesnél történő munkavégzésben, ezért nem is állt szándékában a munkaviszony megszüntetése.

A Kúria döntése és indokai

[13] A felülvizsgálati kérelem a következők szerint nem megalapozott,

míg a csatlakozó felülvizsgálati kérelem megalapozott.

- [14] A Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül.
- [15] A felperes felülvizsgálati kérelmében kifogásolta, hogy a jogerős ítélet az Mt. 6. § (2) bekezdésének nem felel meg, nem helytálló a jogi következtetés a jogviszony megszüntetése körében. A jogerős ítéletnek azt a megállapítását azonban nem támadta, mely szerint az elsőfokú ítélet ellen nem volt helye csatlakozó fellebbezésnek a felperes részéről. Ennek hiányában nem vizsgálható érdemben a felperes igénye, mert azt a másodfokú bíróság a kifejtett és a felperes által felülvizsgálati kérelemmel nem támadott jogi álláspontja miatt nem vizsgálta és ezért nem sértette, nem sérthette meg a felülvizsgálati kérelemben megjelölt Mt. rendelkezéseket.
- [16] A csatlakozó felülvizsgálati kérelem az Mt. 51. ' (1), 52. § (1), 6. § (4) bekezdés és Ptk. 1:4. § (2) bekezdés megsértésére hivatkozott.
- [17] A Kúria rögzíti, hogy a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felek között fennállt munkaviszony 2015. június 8-án szűnt meg. Az eljáró bíróságok azt helytállóan fejtették ki, hogy a munkajogviszonyból eredően a feleket jogok és kötelezettségek terhelik, így a munkáltatót foglalkoztatási és bérfizetési, míg a munkavállalót munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettség.
- [18] A felperes a keresetében olyan időszakra követelt munkabért, amely időszakban munkát az alperes részére egyáltalán nem végzett, ezért azt is vizsgálni kellett, hogy tényleges munkavégzés hiányában a fennálló munkaviszony alatt milyen jogok és kötelezettségek illetik meg, valamint terhelik a feleket.
- [19] Abban az esetben ugyanis, ha a munkáltató foglalkoztatási kötelezettségének a beosztás szerinti munkaidőben nem tesz eleget (állásidő) - az elháríthatatlan külső okot kivéve - a munkavállalót az Mt. 146. § (1) bekezdés alapján alpbér illeti meg. Ennek munkavállalói oldalon megjelenő kötelezettsége, hogy a beosztás szerinti munkaidőben a munkáltató rendelkezésére álljon. A munkavállaló munkaviszonyból származó egyik legfontosabb kötelezettsége a rendelkezésre állás, amelynek időbeli kereteit a munkáltató a munkaidő meghatározásával állapítja meg. A törvény szerinti fogalom-meghatározásból egyértelműen kitűnik, hogy nem a tényleges munkavégzésnek, hanem a munkáltatói rendelkezésnek van jelentősége. A munkáltató által munkaidőként előírt, meghatározott idő ugyanis attól függetlenül munkaidőnek minősül, hogy a munkavállaló végez-e munkát vagy sem. Ennek a díjazás szempontjából van jelentősége, azaz a munkavállaló igényt tarthat munkavégzés hiányában az állásidőre járó díjazásra.
- [20] Jelen esetben a felek nem vitatták, hogy az alperes a felperest nem tudta foglalkoztatni 2014. szeptember 1-jétől. A felek között azonban az sem volt vitatott, hogy erre tekintettel a beosztás

szerinti munkaidőt azonban nem módosították, ezért a felperesnek a korábbiaknak megfelelően, heti 40 órában rendelkezésre kellett volna állnia az alperesnél, melyre nem került sor.

- [21] Az eljárt bíróságok értékelés nélkül hagyták azt a felek által nem vitatott és a per eldöntése szempontjából lényeges tény, hogy a felperes 2014. szeptember 1-jétől heti 40 órás munkaviszonyban került foglalkoztatásra más intézménynél, előadása szerint azért, mert nem tudott arra számítani, hogy az alperes foglalkoztatja a 0 fős tanítványi létszámra tekintettel. Más munkáltatónál történt elhelyezkedése teljes munkaidőben az ő saját döntése volt.
- [22] Mindezekre tekintettel az eljárt bíróságoknak tehát nemcsak azt kellett vizsgálniuk, hogy a felek között a munkaviszony fennmaradt-e, hanem azt is, hogy ilyen tényállás mellett volt-e a munkáltatónak munkabér fizetési kötelezettsége. Minthogy a felperes a beosztása szerinti munkaidőben az alperes rendelkezésére nem állt, az alperes tudta és hozzájárulása nélkül teljes állásban máshol végzett munkát, az alperesnél fennmaradó munkaviszonya ellenére az alapbére nem illeti meg.
- [23] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletnek azt a részét, mellyel helybenhagyta az elsőfokú ítélet elmaradt munkabérre vonatkozó rendelkezését, a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a felperes munkabérre vonatkozó keresetét elutasította. A jogerős ítéletet ezt meghaladóan a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [24] A pereszes felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségét, míg az első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült illetéket - a felperest megillető munkavállalói költségkedvezményre tekintettel - a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.
- [25] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2017. június 28.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Bors Szilvia s.k.
előadó bíró, Sipőczné dr. Tanczos Rita s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző